

**Бондаренко Вероніка Максимівна**

*Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)*

**Наукова керівниця — к.е.н., доцент Бунда О.М.**

## **ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ШАХРАЙСТВА В МІЖНАРОДНІЙ ЕЛЕКТРОННІЙ КОМЕРЦІЇ**

В умовах глобалізації міжнародна електронна комерція стрімко розвивається, відкриваючи нові можливості як для бізнесу, так і для споживачів. Але разом із цим зростає і кількість шахрайських схем, які завдають значних збитків як окремим підприємствам та установам, так і всій економіці. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває впровадження інноваційних технологій для виявлення та запобігання шахрайству. Однією з таких технологій є штучний інтелект (ШІ), який демонструє високий потенціал у виявленні аномалій, аналізі поведінкових патернів користувачів та автоматичному реагуванні на підозрілі транзакції.

В умовах стрімкого розвитку електронної комерції та зростання обсягів транзакцій, питання виявлення шахрайства набуває особливої актуальності. Застосування штучного інтелекту дозволяє ефективно обробляти великі обсяги даних, виявляти нетипову поведінку користувачів та вчасно реагувати на потенційні загрози. Так, алгоритми машинного навчання, такі як дерева рішень, нейронні мережі та метод опорних векторів, застосовуються для класифікації транзакцій та присвоєння їм відповідного рівня ризику (Abdallah et al., 2024). Наукові дослідження свідчать про високу ефективність використання машинного навчання у виявленні шахрайських схем, зокрема у міжнародному контексті, де транзакції можуть відрізнятися за географією, валютою та регуляторними вимогами (Bhattacharyya et al., 2024). Сучасні дослідження базуються не лише на аналізі фінансових показників, а й на поведінковій аналітиці. Наприклад, системи ШІ виявляють аномалії, які виникають під час змін у часових інтервалах покупок, геолокації користувача або незвичних комбінацій товарів. Це дає змогу адаптувати системи безпеки до нових загроз у реальному часі.

Але застосування ШІ не позбавлене викликів. Серед основних — необхідність високоякісного навчального набору даних, захист персональних даних користувачів, а також забезпечення прозорості алгоритмів ухвалення рішень. Етичні аспекти відіграють ключову роль у формуванні довіри до таких систем серед користувачів (Nguyen & Do, 2021). У даному контексті формування комплексної стратегії впровадження ШІ в міжнародну електронну комерцію має

включати не лише технічні, а й правові та соціальні аспекти. Перспективним напрямом є поєднання ШІ з технологіями блокчейну, що дозволяє підвищити прозорість і відслідковування транзакцій, а також у використанні генеративного ШІ для моделювання потенційних шахрайських сценаріїв і їх нейтралізації ще до фактичної реалізації (Kaur et al., 2024). Таким чином, штучний інтелект стає не просто інструментом для виявлення шахрайства, а невід'ємною частиною стратегічної інфраструктури електронної комерції.

Отже застосування штучного інтелекту для виявлення шахрайства є важливим інструментом забезпечення безпеки. Алгоритми ШІ дозволяють виявляти підозрілі транзакції, аналізуючи великі масиви даних і поведінкові патерни. Також важливо враховувати етичні та правові аспекти впровадження технологій, зокрема прозорість алгоритмів і захист персональних даних. ШІ може стати основою формування надійної та гнучкої системи безпеки в електронній торгівлі сприяючи довірі користувачів та стабільності бізнесу.

#### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Abdallah, A., Al-Doghman, F., & Alrashed, B. (2024). Artificial Intelligence for Fraud Detection in Cross-Border E-Commerce Transactions. *African Journal of AI & Sustainable Development*.  
<https://africansciencegroup.com/index.php/AJAISD/article/view/203>
2. Bhattacharyya, S., Jha, S., Tharakunnel, K., & Westland, J. C. (2024). Data mining for credit card fraud: A comparative study. *ScienceDirect*.  
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2665917424001144>
3. Nguyen, G., & Do, H. (2021). Ethical Challenges in AI-Based Fraud Detection Systems. *arXiv preprint*. <https://arxiv.org/abs/2107.01979>
4. Kaur, H., Gupta, R., & Sharma, M. (2024). The Role of Generative Artificial Intelligence in E-Commerce Fraud Detection and Prevention. In *Handbook of Research on Managing Information Systems in Developing Economies*, IGI Global.  
<https://www.igi-global.com/chapter/the-role-of-generative-artificial-intelligence-in-e-commerce-fraud-detection-and-prevention/354786>